

доц. д-р СНЕЖИНА КАБАИВАНОВА
ВТУ "СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ", ВЕЛИКО ТЪРНОВО

доц. д-р РАДИ КАБАИВАНОВ
ЗЕМЕДЕЛСКИ КОЛЕЖ, ПЛОВДИВ

ИНФОРМАТИЗАЦИЯТА – ПРЕХОД КЪМ ПОСТИНДУСТРИАЛНО ОБЩЕСТВО

INFORMATIZATION – TRANSITION TOWARDS POST- INDUSTRIAL SOCIETY

Associate Prof. Dr. SNEJINA KABAIVANOVA
ST.CYRIL AND ST.METHODIUS UNIVERSITY OF VELIKO TURNOVO

Associate Prof. Dr. RADI KABAIVANOV
COLLEGE OF AGRICULTURE, PLOVDIV

Article: The article is devoted to the discussion of nature of information and information technology. A definition is set about their meaning, place and role in the historical transition from industrial society to the next social-economical formation of the post-industrial society. Initiator for the post-industrial society is the information resources, intellectual knowledge and intellectual ability of the people, their initiative and creativity during the process of determination of global changes in the law, social and international relations.

Key words: information, information resources, informatisation, post-industrial society.

В общонаучен план информатизацията е комплекс от мерки и действия които са насочени за осигуряване и използване на достоверни и изчерпателни съвременни знания във всички обществено значими видове човешка дейност.

Като съвкупност от знания за фактическите данни в протичащите процеси и зависимостите между тях, информатизацията става определящо важен стратегически ресурс на обществото и в значителна степен обуславя неговата способност за успешно развитие.

Информатизацията се утвърждава като всеобщ и неизбежен период в развитието на човешката цивилизация. Тя е периода на усвояването на информационната картина на света, на осъзнаване на обусловеността на законите на възникването и функционирането на информацията в природата и обществото, на тяхното разкриване и използване в създаваната мултиразклонена индустрия за производство, за

предаване и за пораждаване и преобразуване на информация.

Чрез многомилиардните актове на отразяване на реалността и битието човечеството формира и поддържа своеобразен модел на света. Този информационен модел е динамичен, намира се в постоянно движение и се реализира в еднократен и неповторим исторически опит.

Натрупаният през последните десетилетия опит позволява да се твърди, че информатизацията по форма и по съдържание е реален преход на човешкото общество към ново качествено състояние, тя е излизане на нови исторически рубежи и изграждане на новото постиндустриално общество. Като стадий в общественото развитие постиндустриалното общество предполага качествено ново и по-високо равнище на производителните сили в сравнение с индустриалното общество. В процеса на прехода от индустриалното към постиндустриално общество се преодоляват ограниченията

в областта на натрупването и използването на информационните ресурси във всички сфери на обществения живот и човешката дейност.

Фундаментът на постиндустриалното общество се формира не от традиционните материални ресурси а от основополагащите го информационни ресурси, интелектуалните знания и интелектуални способности на хората, на тяхната инициатива и творчество, на новия етап на науката и организационните фактори. Постиндустриалното общество предполага и създава качествено нов производствен апарат, който да се основава не на традиционната механизация и автоматизация, а да произтича от принципно нови изчислителни оръдия на труда и информационни технологии. Достиженията на науката и техниката позволяват на обществото да пристъпи към ускорена всеобхватна компютърна автоматизация, която да замени много производствени функции на човека, както физически така и интелектуални. Основа за тази нова по-своя характер и възможности автоматизация на производствените процеси е изграждащата се изчислителна и комуникационна среда от нов тип и качество.

Информатизацията е обективен етап на обществения прогрес във всички области, и преди всичко, в икономиката, в държавното управление, във фирменото управление, в маркетинга, във фундаменталната и приложна наука, в новите технологии.

Като различни понятия информатизацията се отличава от компютризацията. Последната е насищане сферите на стопанската дейност и на обществения живот с компютърно-комуникационна техника и средства за тяхното програмно осигуряване, Информатизацията е по-широкото по обхват понятие. Тя предполага многостранен и по-обхватен подход към компютризацията. Информатизацията включва както създаването на съответстваща материално-техническа база, така и усъвършенстването на организационно-икономи-

ческите, на юридическите и на човешките фактори. Тя е цялостния процес на създаване на нова автоматизирана среда като необходимо условие за ефективното използване на изчислителната техника, на качествено нови комуникационни мрежи, на робототехнически комплекси и т.н.

С динамичната компютризация и с растящото усъвършенстване на изчислителната техника на преден план излизат не техническите, а социалните и хуманитарни елементи на информатизацията. Без това, колкото и мащабна да е компютризацията няма да даде нужния социално-икономически ефект, който да положи и изгради основите на постиндустриалното общество. Следователно, социално-икономическите аспекти са главните аспекти на информатизацията. Те са и най-важните съставлящи на процеса на информатизацията и на прехода към постиндустриално общество.

За съвременния свят информатизацията има особено значение. Тя открива широки възможности за технокотехнологично превъоръжаване на икономиката и повишаване на нейната ефективност, оптимизира публичното управление, създава своеобразна поръчка за нови информационни технологии, стимулира подготовката и преквалификацията на специалистите в съответствие на растящите изисквания. В това се заключава същността на основното звено в сложната верига от задачи на информатизацията на обществото.

Най-важната цел на информатизацията е създаването и внедряването на информационни технологии в различните области на социалната практика. Информационните технологии създават принципно нови модели в управленската дейност, в науката, в проектирането и пронизват всяка сфера на обществото. Те се превръщат в решаващ фактор за икономията на време, в нарастването на дела на творческия труд в жизнената дейност на членовете на обществото.

Освен това, информатизацията е важен фактор за подобряване живота на хората. Съвременната епоха се характеризира с това, че в цивилизованите страни все по-важна роля започват да играят не материалните фактори (блага), а информационно-организационните фактори. Достигнатият етап в развитието на производителните сили и производствените отношения показва ясно, че да може една държава да заеме своето достойно място в съвременния свят и да участва като равна в международното разделение на труда тя трябва да приведе своите производствени, трудови, природни ресурси и националните си интереси към изискванията на индустриалните информационни технологии. Такава държава трябва да разглежда и приема информатизацията като пробив в бъдещето. За това е необходимо на информатизацията да бъдат дадени най-висшите държавни приоритети.

От обект на чисто теоретичен анализ информатизацията се превръща в комплексен критерий за оценяване могъществото на всяка страна и фактор за нейното оцеляване и развитие, утвърждава се като фактор в борбата за икономическо и социално благополучие. Нещо повече, информатизацията става най-важния ориентир за изработване на вътрешната и външната стратегия на държавата.

Основополагащо понятие за информатизацията е информацията. Феноменът информация няма само тясно-теоретични аспекти. Този феномен определя, както никога досега нашата ежедневност, образа на нашите мисли и действия. Този феномен все още трудно се разбира и не се показва в своята пълнота и дълбочина в опитите да бъде достигната и усвоена неговата същност. Интензивно натрупвания опит дава надежда, че предстои човечеството да се справи с тази задача.

Един от най-важните аспекти на феномена информация е комуникационния аспект, Акцентувайки върху едната от неговите прояви следва да се

отбележи, че комуникацията е основния компонент на информационния обмен, който е особено присъщ на биологичните, социалните и изкуствено създадени технически системи. Информационните потоци в комуникационната среда могат да имат най-различни носители, както енергетически, така и материални. Нещо повече. Информацията притежава свойството леко да се присажда от едни носители на други, които да се отличават както по числовите им, така и по качествените им характеристики. При това може да се използва всяко равнище на организацията на материята и енергията. Развиващите се комуникационни системи позволяват да бъдат обхванати както неизчислимо количество източници на информация, така и неизчислим брой приемници на информация. Това предопределя усилващото се значение на факторите на информационната безопасност и надеждност.

Присъщият на високоорганизираните материални и енергийни системи информационен обмен постепенно започва да измества традиционния материално-енергетичен обмен от неговите лидерски позиции. Това се определя от рязко нарастващата значимост на процесите на информационния обмен в управляващите системи със социален, икономически и технико-технологичен характер. Това от своя страна налага глобални изменения в сферата на правните, социалните и международните отношения.

По своята дълбока същност феномена информация е феномен, който лежи в основата на процеса на натрупване и развитие на формите, той е феномен на формообразуване, подредане и самоорганизация както на действителния, така и на виртуалния свят на информационните системи, светът, който все повече се разширява и превзема от реалния свят негови функции и предназначения.

Човечеството е натоварено с високоотговорната мисия да не допусне

процеса на роботизиране на човека да не излезе извън контрол. Здравият смисъл трябва да подсказва, че прогресът в информатизацията не означава автоматичен прогрес на човечеството, не трябва да се забравя, че прогресът в информатизацията, както и всеки прогрес, се нуждае от изключително внимание и контрол.

Феноменът информация осигурява съществуването на Природата в цялото нейно многообразие като открита система, като съвкупност от такива системи и обекти в тях (чието съществуване не е възможно освен като система), намиращи се в контекстно взаимодействие и не можещи без разрушаване да преминат към съществуване на контекстно-независими езици.

В света на организационното управление все по-осезаемо се чувства необходимостта от адекватен на откритите системи подход, при който моделирането често е противоположано или просто е невъзможно. Това е така защото ние можем само да предполагаме, какво трябва да бъде представено в модела на някаква ситуация (изхождайки от опита на аналогията), но не повече от това и

без надежда, че неотчетеното няма да бъде най-главното. Затова окръжаващия ни свят е построен като множество от вложени контекстно-зависими процеси, чието взаимодействие често не успяваме да възприемем или не можем да отделим тяхните съществени страни.

Процесът на познание в най-висока степен е възможен само за видовете, които съществуват със собствен контекстно-зависим език и контактуват с окръжаващия ги свят "пряко" (без модели) и работещи с натрупване на образ. При такава парадигма е възможно непротиворечиво да се върви напред и в областта на техническите решения, и в организацията на управлението и в аналитичните работи с използване на технически средства с днешна (чисто изчислителна) и утрешна (информодинамична) архитектура.

С увереност може да се твърди, че сигналът, съобщението, конкретният избор, пораждането на информацията и организационното управление са понятия от един порядък, които се пресичат в своите проявления и не съществуват едно без друго.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Шонцова С. "Информационная индустрия как продукт и товар высокого интеллектуального труда", *Analele ATIC 2004 Vol. 2*, Cishinau, Evrika, 2004.
2. Станков. "Евристичните предизвикателства в съвременния свят", АИ "Марин Дринов", София, 2002.
3. Кабаиванов Р. „Нов поглед към информацията“, Научна конференция с международно участие на тема „Взаимодействието теория - практика ключови проблеми и решения“, Бургаски Свободен Университет, 2011.